

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van GO! atheneum Tongeren te Tongeren

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	44537
	Instelling	GO! atheneum Tongeren
directeur		Yolande MOREAU
adres		Moerenstraat 4 - 3700 TONGEREN
telefoon		012-39.89.30
fax		012-23.15.76
e-mail		KA.TONGEREN@g-o.be
website/URL		http://www.katongeren.be
	Bestuur van de instelling	113928 - GO! scholengroep Zuid-Limburg te TONGEREN
adres		Oude Kerkhofweg 1 - 3700 TONGEREN
	Scholengemeenschap	111997 - SGGO Lanaken-Tongeren-Sint-Truiden te TONGEREN
adres		Oude Kerkhofweg 1 - 3700 TONGEREN
	CLB	114371 - GO! CLB Tongeren - Sint-Truiden te TONGEREN
adres		Sacramentstraat 70 - 3700 TONGEREN
	Dagen van het opvolgingsbezoek	15/03/2013
	Einddatum van het opvolgingsbezoek	15/03/2013
	Datum bespreking verslag met de instelling	23/04/2013
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Luc Mondelaers
	Teamleden	Marina Droessaert Vinciane Vanderheyde Marie-Rose Van Nooten
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	3
1. HISTORIEK.....	5
2. TE REMEDIEREN TEKORTEN	5
3. ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	5
3.1 Regelgeving	5
3.2 Biologie en chemie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen, Wetenschappen-wiskunde..	6
3.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde.....	7
3.4 Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen	8
3.5 Gedrags- en cultuurwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen	9
4. ADVIES.....	10
5. REGELING VOOR HET VERVOLG	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als een instelling bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geremedieerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 18/01/2010 tot 21/01/2010 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01/09/2012 moet de instelling kunnen aantonen dat de tekorten die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de instelling daarin is geslaagd.

2. TE REMEDIEREN TEKORTEN

<u>Voltijds secundair onderwijs</u>	omwille van	
	Basisvorming / WZB	Keuze/Specifiek gedeelte
Regelgeving	uitgestelde beslissingen en motivering van de B- en C-attesten	
Graad 2 ASO Economie		X
Graad 2 ASO Humane wetenschappen		X
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	X	X
Graad 3 ASO Economie-wetenschappen		X
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	X	X
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	X	X
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	X	X
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen		X
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	X	
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	X	X
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	X	X
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde		X

3. ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Regelgeving

Voldoet

Motivering

- Bij de doorlichting werd vastgesteld dat een groot percentage leerlingen niet geattesteerd werd in juni en bijkomende proeven moest afleggen. Daarnaast werd de wettelijke verplichting om de toekenning van een B- of C-atteest te motiveren minimaal ingevuld. De school beperkte zich tot het opsommen van de tekorten op het syntheseblad maar gaf niet aan welke de elementen waren (zoals de inhoudelijke analyse van de tekorten, de aangeboden remediëringsinitiatieven) die geleid hadden tot de beslissing van de delibererende klassenraad. Tot slot had de invulling van de lessentabel tot gevolg dat de eindtermen en leerplandoelen van het vak fysica niet werden gerealiseerd in de basisvorming van de studierichtingen zonder de pool wetenschappen in de derde graad.
- Tijdens de laatste twee schooljaren waren er telkens slechts enkele leerlingen, voor wie de beslissing over het geslaagd zijn uitgesteld werd. Dit gebeurde in overeenstemming met de geest van de regelgeving.
- Sinds het schooljaar 2010-11 worden de B- en C-attesten vergezeld van een motivering, waarin vermeld wordt waar de problemen zich situeren en welke tekorten en gebreken aanleiding hebben gegeven tot dit attest. Vanaf het schooljaar 2012-13 zullen ook alle gegevens van het leerlingenvolgsysteem (details remediëringen en toelichting tekorten) worden opgenomen in het dossier dat de attesten motiveert.

- De leerlingen die noch de pool wetenschappen noch de pool wiskunde volgen, krijgen in de derde graad het algemene vak natuurwetenschappen, dat 2 lesuren per week wordt ingericht. Daardoor worden nu ook de eindtermen en leerplandoelen van het vak fysica gerealiseerd in de basisvorming van de studierichtingen zonder de pool wetenschappen in de derde graad.

3.2 Biologie en chemie in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen, Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat het experimentele luik van de opleiding wetenschappen te beperkt was uitgebouwd. Daarnaast werden de specifieke eindtermen onderzoekscompetentie in de pool wetenschappen in onvoldoende mate gerealiseerd. Ook waren de wetenschapsklassen, met uitzondering van één lab in Tongeren, verouderd en gebeurde de opslag van de chemische producten op de vestigingsplaatsen Borgloon en Bilzen niet op een veilige manier.
- Sinds de doorlichting ondernamen de school en de vakgroep in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst meerdere acties om de vastgestelde tekorten weg te werken. Sindsdien wordt over de vestigingsplaatsen heen intensief samengewerkt, wat de gelijkgerichtheid in hoge mate heeft bevorderd.
- Voor de vakken biologie en chemie worden de experimentele leerplandoelstellingen nu voldoende gerealiseerd. De leerlingen oefenen in leren onderzoeken en wetenschappelijk rapporteren. Voor leren onderzoeken en onderzoekend leren werden graadoverschrijdende leerlijnen opgesteld die starten in de eerste graad. De vakgroep werkt ernstig aan de verdere concretisering van deze leerlijnen, vooral aan het ontwikkelen van meer open practica die in het verlengde liggen van de gesloten opdrachten in de lagere leerjaren. De vaardigheidsgerichte doelstellingen worden opgenomen in de evaluatie, samen met specifieke attitudes tijdens het leerlingenwerk. Er is nog niet altijd voldoende aandacht voor het remediëren van onvoldoende rapporteringsvaardigheden.
- In de pool Wetenschappen worden de drie specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie gerealiseerd op basis van een experimentele opdracht. De realisatie voldoet, maar het bepalen van de onderwerpen wordt nog sterk gestuurd. Concrete ondersteuning van de leerlingen bij het afbakenen van een eigen onderwerp vormt nog een uitdaging. De taalondersteuning in de aangeleverde werkjes is niet optimaal.
- Op alle vestigingsplaatsen leverde de school inspanningen om de uitrusting af te stemmen op de vereisten van het leerplan en op de reglementering inzake opslag van chemicaliën.

3.3 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde

Voldoet

Motivering

- Bij de doorlichting werden voor de vestigingsplaats Borgloon verscheidene tekorten vastgesteld. In de tweede graad ontbraken voor het vak handelseconomie de leerlingennotities voor een aantal thema's. Andere thema's werden niet of onvolledig behandeld. In de derde graad kwamen sommige leerinhouden niet aan bod, terwijl andere weinig diepgaand en inzichtelijk werden behandeld. In het algemeen werden de leerlingen maar beperkt geactiveerd bij het leerproces. In de derde graad werd ICT onvoldoende aangewend als middel om leerprocessen op gang te brengen. Zowel in de tweede als in de derde graad verliepen de didactische uitstappen niet in overeenstemming met de leerplandoelstellingen. Wat de onderzoekscompetentie betreft, miste het voorgelegde eindresultaat diepgang. Bij de evaluatie werd onvoldoende aangesloten bij de leerplandoelstellingen. Voor handelseconomie en micro- en macro-economie was de vraagstelling van laag cognitief niveau; voor boekhouden werd doorgaans uitsluitend elementaire kennis bevraagd.
- Uit de leerlingennotities, de taken, toetsen en examens blijkt dat voor het vak handelseconomie alle thema's conform de leerplandoelstellingen aan bod komen. Voor de derde graad werd samen met de collega van de vestigingsplaats Tongeren eigen cursusmateriaal ontwikkeld. Voor elk onderdeel worden daarin de leerplandoelstellingen vermeld. De leerinhouden zijn diepgaand uitgewerkt. Het cursusmateriaal is doorspekt met opdrachten, verwerkings- en inoefenmateriaal, waardoor een leeractieve aanpak bewerkstelligd wordt. Zowel voor het uittekenen van grafieken als voor het opzoeken van gegevens wordt gebruik gemaakt van ICT.
- Zowel in de tweede als in de derde graad worden didactische uitstappen georganiseerd. In overeenstemming met de eisen van het leerplan worden die in de klas voorbereid, wordt er achteraf verslag over uitgebracht en worden ze geëvalueerd.
- Zowel in de tweede als in de derde graad is er aandacht voor het ontwikkelen van de onderzoekscompetentie, waarbij een duidelijke leerlijn uitgetekend werd. In de derde graad is er nog een inhoudelijk hiaat. Omdat de onderwerpskeuze zich situeert in de technische sfeer, is het quasi onmogelijk om de onderzoeksresultaten te confronteren met andere standpunten. Daardoor is niet helemaal voldaan aan de inhoud van specifieke eindterm 18.
- Tijdens het schooljaar wordt frequent getoetst of de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt hebben. Om de aansluiting van de examenvragen bij de leerplandoelstellingen te verzekeren, wordt in de oplossingsleutel bij elke vraag de overeenkomstige leerplandoelstelling aangegeven. De vraagstelling vertoont voldoende diepgang en is voldoende toepassingsgericht. Zo wordt veelvuldig gebruik gemaakt van contextmateriaal, waaraan de vraag gelinkt wordt. Soms peilt de vraagstelling echter naar begrijpend lezen in plaats van na te gaan of een leerplandoelstelling bereikt is. Zowel bij de toetsen als bij de examens wordt bij elke vraag het te behalen puntentotaal vooraf meegedeeld.

3.4 Frans in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen

Voldoet

Motivering

Vestigingsplaats Tongeren

- Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat de eindtermen onvoldoende door de leerlingen bereikt werden.
- De vakgroep heeft, via een planmatige aanpak, ernstige inspanningen geleverd om de tekorten weg te werken. De school heeft de hulp ingeroepen van de pedagogische begeleider. Er werd een nieuw leerboek gekozen. De leerplannen werden grondig bestudeerd. De vakgroepen Frans en Engels hebben afspraken gemaakt over de realisatie van de specifieke eindtermen, waarvan het aanbod werd verkaveld over beide talen. Via jaarplannen wordt nu het inoefenen van de leerplandoelen en de evaluatie gepland.
- Tekstsoorten voor lees- en luistervaardigheid worden gevarieerd. Leerlingen krijgen meer kansen om de schrijf-, gespreks- en spreekvaardigheid te oefenen. Het aantal schrijfopdrachten is echter nog veeleer beperkt. Niet alle taaltaken voorgeschreven door de leerplannen worden geoefend. De uitgevoerde opdrachten vertonen evenwel een voldoende verwerkingsniveau. De reflectie over taal krijgt meer aandacht, maar voor het werken aan genreconventies en tekstopbouw is er nog een groeimarge.
- Via onderzoeksopdrachten over een literair of linguïstisch thema bereiken de leerlingen de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie. Leerlingen doorlopen de onderzoeksstappen op basis van de OVUR-methode, houden een logboek bij en worden betrokken bij de evaluatie via zelf- en peerevaluatie. Het onderzoeksrapport is van een goed niveau bij de meeste leerlingen. Uitdagingen liggen in het begeleiden van de leerlingen bij het stellen van onderzoeksvragen zodat ze leiden tot haalbare opdrachten en in het voorkomen dat leerlingen plagiëren.
- De realisatie van de specifieke eindtermen vertoont nog een aantal hiaten. De vakgroep slaagt er nog niet in om voldoende specifieke eindtermen op het bedoelde verdiepingsniveau aan te bieden en hierbij te werken vanuit beperkte wetenschappelijke referentiekaders.
- In het algemeen is de evaluatie nu representatief voor de leerplandoelen van de basisvorming. Toch zijn er nog een aantal taaltaken die niet voldoende worden geëvalueerd. Ook de evaluatie van de specifieke eindtermen blijft een aandachtspunt. Voor de onderzoeksopdrachten is het positief dat de vakgroep zowel voorziet in product- als in procesevaluatie.
- De leerlingen van studierichtingen met pool Moderne talen zitten nu in homogeen samengestelde klasgroepen. De school heeft verder voorzien in een seminarie Engels en Frans in de vrije ruimte ter ondersteuning van de realisatie van de specifieke eindtermen.

Vestigingsplaats Bilzen

- Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat de eindtermen onvoldoende door de leerlingen bereikt werden.
- De vakgroep heeft, via een planmatige aanpak, ernstige inspanningen geleverd om de tekorten weg te werken. De school heeft de hulp ingeroepen van de pedagogische begeleider. De vakgroep heeft een visie uitgewerkt op het onderwijs van moderne vreemde talen die aansluit bij de vereisten van het leerplan. De leerplannen werden grondig bestudeerd. De vakgroepen Frans en Engels hebben afspraken gemaakt over de realisatie van de specifieke eindtermen, waarvan het aanbod werd verkaveld over beide talen. Via jaarplannen wordt nu het inoefenen van de leerplandoelen en de evaluatie gepland. Hierdoor werden de meeste hiaten weggewerkt.

- Voor de basisvorming is er bij de lees- en luistervaardigheid meer aandacht voor het variëren van tekstsoorten. Leerlingen verwerken nog niet genoeg leesteksten op zelfstandige basis. Ze oefenen vaker en grondiger de productieve vaardigheden. Het aantal schrijfopdrachten is echter nog te beperkt. Niet alle taaltaken voorgeschreven door de leerplannen worden geoefend. De tekstenmerken en het verwerkingsniveau van de spreek- en schrijftaken blijft veeleer laag. Het vormt een uitdaging voor de vakgroep om ervoor te zorgen dat, vanaf de eerste graad, de lat voor de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid voldoende hoog wordt gelegd. De reflectie over taal krijgt meer aandacht maar voor het werken aan genreconventies en tekstopbouw is er nog een groeimarge.
- De vakgroep heeft inspanningen geleverd om de specifieke eindtermen didactisch te operationaliseren in opdrachten zodat leerlingen ze nu gericht oefenen. De samenhang van de specifieke eindtermen met de eindtermen van de basisvorming blijft een aandachtspunt. Leerlingen maken nu een onderzoeksopdracht over een literair of linguïstisch vraagstuk en doorlopen hierbij de stappen van het onderzoek. Ze worden hierbij ondersteund door een duidelijke studiewijzer. De confrontatie met andere standpunten wordt evenwel nog achterwege gelaten. Verdere uitdagingen liggen in stellen van haalbare onderzoeksvragen, het begeleiden van de verwerking van gegevens, het werken vanuit beperkte theoretische referentiekaders en het variëren van de bronnen.
- In het algemeen is de evaluatie nu representatief voor de leerplandoelen. Toch zijn er nog een aantal taaltaken die niet voldoende worden geëvalueerd. Ook de evaluatie van de specifieke eindtermen blijft een aandachtspunt. Voor de onderzoeksopdrachten is het positief dat de vakgroep zowel voorziet in product- als in procesevaluatie. Het gewicht van de punten helt echter nog sterk over naar de taalvaardigheid en naar het onderzoeksproduct. Het onderzoeksproces beslaat slechts een klein aandeel in de eindbeoordeling.
- De samenstelling van de leerlingen uit studierichtingen met pool Moderne talen en andere studierichtingen en de graadklas derde graad voor het extra uurtje met leerlingen uit studierichtingen met pool Moderne talen vraagt veel flexibiliteit en planning van de leraren.

3.5 Gedrags- en cultuurwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen

Voldoet

Motivering

- Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat de decretale specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen voor gedrags- en cultuurwetenschappen niet in voldoende mate werden gerealiseerd. Daarnaast voldeed de minimale materiële uitrusting niet.
- De school heeft inspanningen geleverd om deze tekorten weg te werken. De leraren beschikken over aangepaste leslokalen. Aan de minimale materiële eisen is voldaan.
- Door de aanhoudende wissels in ambtsbevoegdheden binnen de scholengemeenschap is het geen sinecure om de werkpunten van het doorlichtingsverslag weg te werken. Sinds kort is er enige stabiliteit met voldoende horizontaal en verticaal overleg. De vakgroep bewaakt het professionele handelen. Onder begeleiding van de pedagogische begeleiding heeft de vakgroep haar werking uitgebouwd en geoptimaliseerd. Het cursusmateriaal werd afgestemd op de leerplandoelen en er wordt gelijkgericht gewerkt. Toch is er nog een weg te gaan. Sinds dit schooljaar volgt de recentelijk aangestelde waarnemende directeur de vorderingen van de vakgroep nauwgezet op.
- Leraren nemen initiatieven om zich vakgericht te professionaliseren.
- De leerlijn onderzoekscompetentie is graadgebonden opgesteld conform de graadklassen en gelinkt aan de leerplandoelen. Aan de specifieke eindterm 'de onderzoeksresultaten en conclusies rapporteren en ze confronteren met andere standpunten' dient nog te worden gesleuteld.
- De evaluatie is gebaseerd op de resultaten van product- en procesevaluaties. Voor de evaluatiepraktijk wordt leerplandoelgericht geëvalueerd; het aantal vaardigheidsvragen is verhoogd. Ook algemene attitudes worden beoordeeld, maar de vakgebonden attitudes en de evaluatiecriteria zijn nog onvoldoende transparant om tot een optimale leerplangerichte evaluatiepraktijk te komen.

4. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van de tekorten zoals vermeld in punt 2 van dit verslag

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

5. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Luc Mondelaers

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: